

Dynamika rastu obcí okresu Banská Bystrica v rokoch 1869-2001

Iveta RAKYTOVÁ

Abstract: The article concerns with the development of the number of inhabitants in the municipalities of the Banská Bystrica district. The development was evaluated in the years 1869 - 1997, which for better orientation, was divided into four eras: 1869 - 1910 the Austria-Hungarian era, 1921 - 1950 the era of the first Czechoslovak Republic and Second World War, 1950 - 1991 the era after the Second World War and during ČSSR, and 1991 - 1997 the era after fall of political system and the foundation of the Slovak Republic. According to the increase or decrease of population in each era the municipalities were divided into the three categories: progressive municipalities, stagnant municipalities and regressive municipalities.

Key words: municipalities of the Banská Bystrica district, index of growth

Úvod

Príspevok sa venuje vývoju počtu obyvateľov od obdobia prvého moderného sčítania v roku 1869 do posledného sčítania uskutočneného v roku 2001. Absencia údajov v niektorých obdobiach v prípade určitých obcí (Dolný Harmanec, Pohronský Bukovec, Turecká) je následkom ich administratívneho začlenenia do inej obce v sledovanom období a ich číselné údaje sa osobitne nezaznamenávali a nevyhodnocovali.

Cieľom príspevku je zanalyzovať vývoj počtu obyvateľov počas 4 vymedzených období a poukázať na príčiny respektíve dôsledky, ktoré viedli k zmenám počtu obyvateľov v jednotlivých obciach počas sledovaných období.

Vývoj počtu obyvateľov sme analyzovali v časovom rozpätí rokov 1869 – 2001. Keďže ide o pomerne dlhé obdobie, rozdelili sme ho do štyroch časových období. Ide o dĺžkou trvania nevyrovnané intervaly, čo komplikuje ich objektívne zhodnotenie. Sú vyčlenené podľa významných historických udalostí, ktoré ovplyvnili Slovenskú republiku ako celok. Boli to: 1869 – 1921 obdobie za Rakúsko-Uhorska, 1921 - 1950 obdobie prvej Československej republiky a druhá svetová vojna, 1950 – 1991, obdobie po 2. svetovej vojne a existencie ČSSR, 1991 - 2001 obdobie po zmene politického režimu a vzniku samostatnej Slovenskej republiky.

Pri analýze dynamiky rastu sídiel sme dynamický ukazovateľ index dynamiky rastu, ktorý doteraz dominuje v analýzach SR (Id) Slavík, V. (2006):

$$Id = \frac{PO\ 1 \text{ (počet obyvateľov na konci skúmaného obdobia)}}{PO\ 0 \text{ (počet obyvateľov na začiatku skúmaného obdobia)}} * 100$$

Podľa hodnôt indexu rozlišujeme tieto rastové typy sídiel:

Progresívne 110 a viac; stacionárne 90 < Id > 110; regresívne menej ako 90.

I. obdobie 1869 - 1921

progresívne: Badín, Baláže, Brusno, Dúbravica, Harmanec, Hiadel', Hrochoť, Hronsek, Králiky, Kynceľová, Lučatín, Malachov, Medzibrod, Nemce, Povrazník, Priechod, Sebedín-Bečov, Selce, Slovenská Ľupča, Strelníky, Banská Bystrica

stacionárne: Čerín, Dolná Mičiná, Horná Mičiná, Kordíky, Lubietová, Mólča, Oravce, Podkonice, Poniky, Vlkanová

regresívne: Donovaly, Horné Pršany, Motyčky, Moštenica, Riečka, Staré Hory, Špania Dolina, Tajov

Pre prvé obdobie bolo charakteristické, že viac ako polovica obcí patrila k progresívnym obciam. Predpokladáme, že to súviselo s obdobím po prvej svetovej vojne, kedy sa postupne zvýšila sobášnosť, a tým aj pôrodnosť obyvateľstva.

V prvom období (1869-1921) sa teda až 21 obcí radilo k progresívnym obciam, pričom najvyšší prírastok obyvateľstva zaznamenali obce Harmanec (139,9 %), Dúbravica (62,7 %), Povrazník (58,2 %), Selce (56,7 %) a Nemce (54,6 %).

K stacionárnym obciam sa radilo 10 obcí, ich prírastok, resp. úbytok obyvateľstva sa pohyboval od +10 po -10 %.

Obcí s regresívnym vývojom bolo 8, najväčší úbytok obyvateľstva vykazovali obce Moštenica (-29,5 %) a Špania Dolina (-24,6 %).

II. obdobie 1921 - 1950

progresívne: Brusno, Harmanec, Hronsek, Malachov, Nemce, Priechod, Riečka, Selce, Slovenská Lupča, Vlkanová, Banská Bystrica

stacionárne: Dolná Mičíná, Dúbravica, Hiadeľ, Horné Pršany, Hrochoť, Kordíky, Králiky, Lúbietová, Medzibrod, Oravce, Podkonice, Poniky, Staré Hory, Strelníky, Špania Dolina, Tajov

regresívne: Badín, Baláže, Čerín, Donovaly, Horná Mičíná, Kynceľová, Lučatín, Moštenica, Motyčky, Môlča, Povrazník, Sebedín-Bečov

Po roku 1921 na vývoj počtu obyvateľstva naďalej pôsobili najmä pozitívne skutočnosti ako koniec 2. svetovej vojny a vznik ČSR (Lauko, V., Tolmáči, L., Dubcová, A., 2006).

V druhom období sa počet progresívnych obcí znížil na 10. Progresívny charakter si zachovali obce Brusno, Harmanec, Hronsek, Malachov, Nemce, Priechod, Selce a Slovenská Lupča. Z nich najväčší prírastok zaznamenali Nemce (33,2 %) a Harmanec (32,8 %) a cez 25 % Hronsek (26,2 %) a Selce (25,2 %). Naopak Badín, Baláže, Donovaly, Kynceľová, Lučatín a Sebedín-Bečov klesli na úroveň regresívnych obcí. Stacionárna obec Vlkanová v druhom období zaznamenala najväčší prírastok s pomedzi všetkých obcí (53,8 %) a zaradila sa medzi progresívne obce.

V druhom období stúpol počet stacionárných obcí (16). Stacionárnym typom ostali Dolná Mičíná, Kordíky, Lúbietová a Poniky. Pribudli k nim pôvodne progresívne obce Dúbravica, Hiadeľ, Hrochoť, Králiky, Medzibrod, Oravce, Podkonice, Strelníky a v predchádzajúcom období regresívne obce Špania Dolina a Tajov.

Rozšíril sa počet regresívnych obcí, z pôvodne 5 na 12.

III. obdobie 1950 - 1991

progresívne: Badín, Čerín, Horná Mičíná, Horné Pršany, Hronsek, Králiky, Kynceľová, Lučatín, Medzibrod, Nemce, Selce, Slovenská Lupča, Vlkanová, Banská Bystrica

stacionárne: Baláže, Brusno, Dolná Mičíná, Dúbravica, Hrochoť, Malachov, Môlča, Podkonice, Priechod, Sebedín-Bečov

regresívne: Donovaly, Harmanec, Hiadeľ, Kordíky, Lúbietová, Moštenica, Motyčky, Oravce, Pohronský Bukovec, Poniky, Povrazník, Riečka, Staré Hory, Strelníky, Špania Dolina, Tajov

Tretie obdobie (1950 - 1991) je charakteristické industrializáciou, zakladaním priemyselných podnikov najmä v okrajových častiach mesta Banská Bystrica, čo sa prejavilo intenzívnym rastom najmä tých obcí, ktoré ležia v zázemí mesta. Veľký prírastok v počte obyvateľov, ktorý ich v pravom slova zmysle radí medzi silne progresívne obce, zaznamenali Nemce (až 185,1 %), Kynceľová (126,3 %) a Hronsek (57,6 %). Príčinou ich rýchleho rastu bolo zlúčenie sa v roku 1970 s mestom Banská Bystrica, ktoré svojím vplyvom transformovalo pôvodne obce s poľnohospodárskou funkciou, na obce plniace funkciu obytnú. Tento jav sa prejavil intenzívnou výstavbou v tomto období. Podobnou transformáciou prešla aj obec Selce (42,8 %). Prírastok obyvateľstva vo Vlkanovej (39,6 %) možno vysvetliť založením závodu Prefa a rozšírením prevádzky Podpolianskych strojární. Hlavnou príčinou prírastku obyvateľstva v Slovenskej Lupči (36,3 %) bolo zavedenie prevádzky farmaceutického podniku Biotika. Okrem už spomínaných obcí patrili k progresívnym obciam v tomto období aj Badín, Čerín, Horná Mičíná, Horné Pršany, Králiky, Lučatín a Medzibrod.

Pre toto obdobie je charakteristický aj nárast regresívnych obcí. Príčiny treba hľadať najmä v odchode domáceho obyvateľstva do mesta Banská Bystrica. Ide prevažne o obce, ktoré stratili svoju pôvodnú funkciu a prestali poskytovať potrebné pracovné príležitosti svojmu domácejmu obyvateľstvu. Evidentne to vidieť aj na náraste počtu obyvateľstva samotnej Banskej Bystrice až o 275,4 %, t.j. o 62 379 obyvateľov.

Najväčší úbytok zaznamenala Špania Dolina (až -80 %), Motyčky (-66,8 %), Staré Hory (-66 %) a Donovaly (-74,2 %). Okrem nich regresívnymi ostali Baláže, a pridali sa k nim Harmanec, Hiadeľ, Kordíky, Ľubietová, Moštenica, Oravce, Pohronský Bukovec, Poniky, Povrazník, Riečka, Strelníky, Špania Dolina a Tajov. Poklesol počet stacionárnych obcí z 16 na 10 oproti predchádzajúcemu obdobiu.

IV. obdobie 1991 - 2001

progressívne: Badín, Čerín, Donovaly, Hronsek, Kordíky, Králiky, Kynceľová, Lučatín, Moštenica, Oravce, Riečka, Staré Hory, Špania Dolina

stacionárne: Baláže, Brusno, Dolná Mičiná, Dolný Harmanec, Dúbravica, Harmanec, Hiadeľ, Horná Mičiná, Horné Pršany, Hrochoť, Ľubietová, Malachov, Medzibrod, Motyčky, Mólča, Nemce, Podkonice, Pohronský Bukovec, Poniky, Povrazník, Priechod, Sebedín-Bečov, Selce, Slovenská Ľupča, Strelníky, Tajov, Vlkanová, Banská Bystrica

regresívne: Turecká

Štvrté obdobie (1991–2001) je dĺžkou trvania najkratšie, napriek tomu sa v ňom udialo veľa politických a spoločenských zmien, ktoré ovplyvnili rast obyvateľstva v obciach. Išlo najmä o zmenu politického systému, ktorý priniesol rad zmien v ekonomike. Niektoré v predchádzajúcom období silné podniky znížili prevádzku alebo zanikli (napr. Smrečina, Cementáreň, Závody výpočtovej techniky, Slovenka). Udomácnili sa niektoré zahraničné firmy. Zmenila sa bytová a sociálna politika štátu.

Viac ako polovica obcí (27) sa radilo k stacionárnym obciam. Regresívnou bola len obec Turecká (-12,4 %) s najväčším úbytkom obyvateľstva v tomto sledovanom období. Zaujímavý je vývoj silne regresívnych obcí z tretieho obdobia Donovalov, Starých Hôr a Španej Doliny, ktoré sa vďaka prírastku obyvateľstva stali progresívnymi obcami. Najväčší prírastok zaznamenali obce Kordíky (30,9 %), Kynceľová (29,5 %) a Donovaly (22,7 %).

Veľmi zaujímavé bude sledovať ako sa situácia bude vyvíjať po sčítaní v roku 2011, kedy sa naplno odrazia spoločenské zmeny po roku 1989.

Tab. 1. Počet obyvateľov, index dynamiky rastu, prírastky a úbytky obyvateľstva v jednotlivých obdobiach

OBEC	I. obdobie		II. obdobie		III. obdobie		IV. obdobie		1869–2007	
	P/Ú	IDR	P/Ú	IDR	P/Ú	IDR	P/Ú	IDR	P/Ú	IDR
Beňadiková	-36,3	63,7	22,8	122,8	43,0	143,0	6,0	106,0	18,5	118,5
Bobrovček	-33,9	66,1	-18,7	81,3	-3,6	96,4	-21,8	78,2	-59,5	40,5
Bobrovec	-25,6	74,4	0,5	100,5	27,2	127,2	-1,2	98,8	-6,0	94,0
Bobrovník	-39,1	60,9	18,3	118,3	-59,4	40,6	-14,0	86,0	-74,9	25,1
Bukovina	-16,4	83,6	-4,9	95,1	0,6	100,6	-17,9	82,1	-34,4	65,6
Demänovská Dolina	-	-	-	-	-	-	62,0	162,0	1816,7	1916,7
Dúbrava	-16,4	83,6	34,6	134,6	47,1	147,1	-9,7	90,3	49,2	149,2
Galovany	-10,5	89,5	15,2	115,2	-73,2	26,8	9,2	109,2	-69,8	30,2
Gôtovany	-20,0	80,0	36,5	136,5	-1,7	98,3	1,5	101,5	8,9	108,9
Huty	-13,6	86,4	-19,8	80,2	-59,3	40,7	-20,5	79,5	-77,6	22,4
Hybe	-3,3	96,7	-6,7	93,3	-9,3	90,7	-8,5	91,5	-25,1	74,9
Ižipovce	-19,4	80,6	-2,3	97,7	-26,2	73,8	-8,3	91,7	-46,7	53,3
Jakobovany	11,0	111,0	4,2	104,2	18,9	118,9	-31,1	68,9	-5,2	94,8
Jalovec	-22,5	77,5	-6,9	93,1	12,6	112,6	26,9	126,9	3,1	103,1
Jamník	4,9	104,9	7,8	107,8	-34,9	65,1	13,5	113,5	-16,4	83,6
Konská	-13,7	86,3	-2,0	98,0	16,6	116,6	-20,6	79,4	-21,8	78,2
Kráľová Lehota	-37,9	62,1	84,0	184,0	-30,6	69,4	-2,9	97,1	-23,0	77,0
Kvačany	-17,8	82,2	-8,8	91,2	9,2	109,2	-5,2	94,8	-22,3	77,7
Lazisko	-1,7	98,3	16,3	116,3	31,7	131,7	-3,2	96,8	45,6	145,6

Liptovská Anna	-28,7	71,3	-24,0	76,0	-34,7	65,3	-34,9	65,1	-77,0	23,0
Liptovská Kokava	-15,0	85,0	15,2	115,2	-5,7	94,3	-14,9	85,1	-21,5	78,5
Liptovská Porúbka	-24,2	75,8	-4,0	96,0	-18,5	81,5	18,3	118,3	-29,8	70,2
Liptovská Sielnica	-21,5	78,5	-4,4	95,6	-62,8	37,2	48,0	148,0	-58,7	41,3
Liptovské Behárovce	-36,1	63,9	-19,1	80,9	-52,8	47,2	12,0	112,0	-72,7	27,3
Liptovské Kľačany	-37,0	63,0	37,1	137,1	7,3	107,3	0,6	100,6	-6,8	93,2
Liptovské Matiašovce	-28,5	71,5	18,3	118,3	-8,7	91,3	1,4	101,4	-21,7	78,3
Liptovský Hrádok	5,5	105,5	32,2	132,2	222,3	322,3	-10,0	90,0	304,7	404,7
Liptovský Ján	-11,6	88,4	-8,0	92,0	0,7	100,7	-2,2	97,8	-19,9	80,1
Liptovský Mikuláš	33,3	133,3	14,9	114,9	152,7	252,7	3,2	103,2	299,3	399,3
Liptovský Ondrej	-12,7	87,3	2,9	102,9	26,5	126,5	45,6	145,6	65,4	165,4
Liptovské Peter	-5,3	94,7	-5,2	94,8	132,5	232,5	1,6	101,6	112,1	212,1
Liptovský Trnovec	-24,4	75,6	-11,2	88,8	-28,4	71,6	1,7	101,7	-51,1	48,9
Lúbeľa	-13,6	86,4	2,5	102,5	32,7	132,7	-5,3	94,7	11,4	111,4
Malatíny	-20,7	79,3	-20,4	79,6	-24,4	75,6	-4,8	95,2	-54,5	45,5
Malé Borové	-2,9	97,1	-2,2	97,8	-43,0	57,0	-36,5	63,5	-65,6	34,4
Malužiná	-19,5	80,5	13,0	113,0	-9,0	91,0	-3,9	96,1	-20,4	79,6
Nížná Boca	-35,6	64,4	4,6	104,6	-61,1	38,9	-17,8	82,2	-78,4	21,6
Partizánska Ľupča	-16,3	83,8	-8,1	91,9	-30,5	69,5	-3,4	96,6	-48,4	51,6
Pavčina Lehota	10,0	110,0	13,9	113,9	9,3	109,3	3,2	103,2	41,4	141,4
Pavlova Ves	-38,5	61,5	-11,7	88,3	18,9	118,9	-5,2	94,8	-38,8	61,2
Podtureň	-31,7	68,3	60,6	160,6	-18,3	81,7	57,3	157,3	41,0	141,0
Pribylina	-7,4	92,6	-8,2	91,8	-3,5	96,5	4,5	104,5	-14,3	85,7
Prosiek	-22,5	77,5	-18,0	82,0	-12,8	87,2	-31,3	68,7	-61,9	38,1
Smrečany	-16,7	83,3	3,7	103,7	28,2	128,2	0,6	100,6	11,5	111,5
Svätý Kríž	-16,3	83,7	10,7	110,7	18,3	118,3	20,4	120,4	32,0	132,0
Trstenné	-7,9	92,1	19,6	119,6	-27,0	73,0	3,3	103,3	-16,9	83,1
Uhorská Ves	-12,3	87,7	51,2	151,2	2,3	102,3	-2,4	97,6	32,3	132,3
Vavrišovo	5,1	105,1	-14,7	85,3	-24,3	75,7	27,8	127,8	-13,4	86,6
Vážec	2,5	102,5	21,2	121,2	-9,8	90,2	-3,9	96,1	7,7	107,7
Veľké Borové	0,5	100,5	-3,7	96,3	-74,3	25,7	-52,0	48,0	-88,1	11,9
Veterná Poruba	-10,6	89,4	-9,6	90,4	13,1	113,1	-2,5	97,5	-10,9	89,1
Vlachy	5,3	105,3	12,1	112,1	-50,6	49,4	0,0	100,0	-41,7	58,3
Východná	22,8	122,8	5,8	105,8	5,6	105,6	-6,1	93,9	29,0	129,0
Vyšná Boca	-18,4	81,6	-0,9	99,1	-61,5	38,5	-25,4	74,6	-76,8	23,2
Závažná Poruba	13,7	113,7	16,4	116,4	6,0	106,0	-1,7	98,3	37,9	137,9
Žiar	18,8	118,8	-4,1	95,9	0,7	100,7	-3,1	96,9	11,1	111,1

Vysvetlivky: IDR – index dynamiky rastu; P/Ú – prírastok / úbytok obyvateľstva v percentách (%)

Záver

Z uvedenej analýzy vyplýva niekoľko záverov: Rakytová, I. (2008)

1. V jednotlivých obdobiach sledujeme tendenciu poklesu progresívnych obcí. Kým v prvom období ich bolo 21, v druhom období klesol ich počet na 10, v treťom období ich bolo 14 a vo štvrtom období 13.
2. Počet stacionárnych obcí v jednotlivých obdobiach kolísal (v I. období 10, v II. období 16, v III. období 10 a vo IV. období 10).
3. Počet regresívnych obcí rástol v každom období (v prvom 8, v druhom 12, v treťom 16), výnimkou je posledné obdobie, keď k regresívnym obciam patrila len Turecká. Ostatné obce, ktoré sa dlhodo- bo správali ako regresívne, prešli do kategórie stacionárnych obcí. Počet regresívnych obcí mal stúpajúcu tendenciu v jednotlivých obdobiach s výnimkou posledného obdobia (8, 12, 16, 1).
4. Najväčšie úbytky obyvateľstva za celých sledovaných 128 rokov (1869 – 2001) postihli obce Špania Dolina, Motyčky, Donovaly, Staré Hory, kde úbytok obyvateľstva presiahol -70 % a Ľubietová s úbytkom cez 45 %. Sú to obce, ktorých obdobie najväčšieho rozvoja súviselo s banskou činnosťou. Tá koncom 19. a začiatkom 20. storočia zaniká, čím strácajú svoju pôvodnú funkciu, ktorá nebola nahradená novou rovnako silnou funkciou.
5. Najvyššie prírastky obyvateľstva v sledovanom období 1869 - 2001 zaznamenali Nemce, kde počet obyvateľov narástol až päťnásobne (o 512,0 %), takmer dvojnásobne narástol počet obyvateľov v obciach Hronsek (196,5 %), Selce (195,2 %) a Kynceľová (193,0 %). Viac ako 100% prírastok zaznamenali aj Čerín, Harmanec, Slovenská Ľupča a Vlkanová. S výnimkou Čerínu ide o prímestské sídla mesta Banská Bystrica. Slovenská Ľupča, Harmanec a Vlkanová sa rozvinuli najmä vďaka lokalizácii priemyselných podnikov, Biotiky Slovenskej Ľupči, Harmaneckých papierní v Harmaneci a Strojární vo Vlkanovej. Baďín, Nemce, Selce, Hronsek a Kynceľová tvoria obytnú zónu mesta a sú atraktívne z hľadiska bývania pre mestské obyvateľstvo.
6. Za celé sledované obdobie stále rástlo 10 obcí, a to Horné Pršany, Hronsek, Králiky, Malachov, Nemce, Podkonice, Priečhod, Selce, Slovenská Ľupča, Vlkanová, naopak stály úbytok nezaznamenala žiadna z obcí.
7. Najlepšie predpoklady pre ďalší rozvoj na základe predchádzajúcich záverov budú mať i naďalej obce patriace medzi prímestské sídla Banskej Bystrice. Okrem už skôr spomínaných Nemiec, Seliec, Kynceľovej, Hronseku, Vlkanovej majú priaznivý vývoj aj Baďín, Horné Pršany, Králiky a Malachov. Sú atraktívne z hľadiska bývania, najmä keď sledujeme otočenie migračných tokov a smerovanie mestského obyvateľstva na vidiek.
8. Problematicky sa javia určitým spôsobom izolované obce s nepriaznivým dopravným spojením nielen s okresným mestom, ale aj svojím okolím, kde ostávajú bývať prevažne obyvatelia v poproduktívnom veku, naopak mladá generácia sa ťahá do mesta. To je prípad Starých Hôr, Donovalov, Motyčiek, Španej Doliny, Balázov, Moštenice, Tajova či Tureckej, v prípade ktorých aj keď za posledných desať rokov došlo k nárastom obyvateľstva, je to však v porovnaní s ostatnými intervalmi ešte krátke obdobie, aby sme mohli jednoznačne tvrdiť, že naštartovali etapu ich rastu. U ostatných obcí môžeme očakávať stagnujúci vývoj obyvateľstva.

Literatúra

- LAUKO, V., TOLMÁČI, L., DUBCOVÁ, A., 2006: Humánna geografia Slovenskej republiky. KARTPRINT, Bratislava 200s. ISBN 80-88870-56-9
- MLÁDEK, J., 1992. Základy geografie obyvateľstva. SPN, Bratislava, 230s.
- MLÁDEK, J., 1998. Demografia Slovenska. UK, Bratislava, 194s.
- RAKYTOVÁ, I., 2007: Humánna regionálna geografia Slovenskej republiky. KU PF, Ružomberok, 96s. ISBN 978-80-8084-152-2
- RAKYTOVÁ, I., 2008: Vidiecke obce okresu Banská Bystrica (ich demografická a sídelno-geografická charakteristika do roku 2001). Ružomberok, 2007, 116s. CD mapy, grafy, ISBN 978-80-8084-328-1
- SLAVÍK, V., 2006: Geografia sídiel. Univerzita Komenského, Bratislava, 128s.

Retrospektivní lexikon obcí ČSSR 1850 – 1970. I/2, FSÚ, Praha (1978)
Sčítanie ľudu, domov a bytov 1970. Okres Banská Bystrica. Krajská správa Slovenského štatistického úradu v Banskej Bystrici (1972)
Sčítanie ľudu, domov a bytov 1980. Okres Banská Bystrica. Krajská správa Slovenského štatistického úradu v Banskej Bystrici (1982)
Sčítanie ľudu, domov a bytov k 3. 3. 1991. Okres Banská Bystrica. Krajská správa Slovenského štatistického úradu v Banskej Bystrici (1992)
Sčítanie ľudu, domov a bytov k 1. 12. 1970 - tabuľky za obce. Krajská správa štatistického úradu Slovenskej republiky v Banskej Bystrici
Sčítanie ľudu, domov a bytov k 1. 11. 1980 - tabuľky za obce. Krajská správa štatistického úradu Slovenskej republiky v Banskej Bystrici
Sčítanie ľudu, domov a bytov k 3. 3. 1991 - tabuľky za obce. Krajská správa štatistického úradu Slovenskej republiky v Banskej Bystrici
Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001, Štatistický úrad SR: č. 600 - 0613 / 2001, Obyvateľstvo, základné údaje, č. 600 - 0614 / 2001 Národnostné zloženie obyvateľstva, č. 600 - 0615 / 2001 Náboženské vyznanie obyvateľstva, č. 600 - 0616 / 2001 Domy a byty

Dynamics of Growth of Municipalities in the Banská Bystrica District

Iveta RAKYTOVÁ

Summary: *The article concerns with the development of the number of inhabitants in the municipalities of the Banská Bystrica district. The development was evaluated in the years 1869 - 1997, which for better orientation, was divided into four eras: 1869 - 1910 the Austria-Hungarian era, 1921 - 1950 the era of the first Czechoslovak Republic and Second World War, 1950 - 1991 the era after the Second World War and during ČSSR, and 1991 - 1997 the era after fall of political system and the foundation of the Slovak Republic. According to the increase or decrease of population in each era the municipalities were divided into the three categories: progressive municipalities, stagnant municipalities and regressive municipalities.*

In each period we can observe a decreasing tendency in a number of progressive municipalities. Whereas in the first period there were 21 progressive municipalities, in the second period only 10, in the third one 14, and the fourth one 13.

The number of permanent municipalities in each period oscillated (in the 1st period 10, in the 2nd 16, in the 3rd 10, and the 4th 10).

The number of regressive municipalities was growing in each period (in the first period there were 8 of them, in the second one 12, in the third one 16), apart from the last period, when only the Turecka municipality belonged to regressive ones. The other municipalities, which were regressively active for a long time, fell to the end of category. The number of regressive municipalities was rising in each period apart from the last one (5, 12, 16, 1).

Adresa autora:

PaedDr. Iveta Rakytová, PhD.
Katedra geografie, Pedagogická fakulta, Katolícka univerzita
Nám. A. Hlinku 56/1, 034 01 Ružomberok
rakytova@fedu.ku.sk